

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitólér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 257

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, szeptember 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérozikk: A téli szinidény elején.
- Román-holgár vizsaly.
- Aradmegye virilistái.
- Az öngyilkosok temetése.
- Az intendáns rendjele.
- Szerelemi drámák.
- Vízbe fult prépost.
- Tárcza: Olgica násza. Irta: Polgár Géza.
- Csarnok: Próbaszolgálaton. Irta: Cserzy M.

A téli szinidény elején.

Arad, szeptember 28.

Holnap, szombaton este kezd meg Leszkay szintársulata a téli idényt.

Az első eset az aradi színház történetében, hogy a téli szezont rendes nyári évad előzte meg. Ezen körülmény némiképp változó helyzetet teremtett, a menyinyiből állandósított színügyünk terén most már, elmosódnak lassanként azok a keretek, melyekben eddig a színházi idények mozogtak, s megváltoznak azok a szempontok, a melyekkel az októberi szezonnyitás alkalmával a közönségnek foglalkoznia kellett.

Nem új társulattal állunk szemben, mint ez ezelőtt rendszerint történni szokott, a társulat zömét ismeri a közönség a nyári idényből, nincs is új bemutatóokról szó, s miután úgy tudjuk, hogy a társulat a nyár folyamán is foglalkozott

a téli idény előkészítésével, a közönség meg lesz óva azon kellemetlenségtől is, melyet az össze nem tanult és össze nem szokott társulatok első előadásai kelteni szoktak.

Nem akarunk e helyen és ezen alkalommal az aradi színészet állandósításának kérdésével, s az ez iránti kísérlet mérlegével foglalkozni, hanem néhány jó tanácsal akarunk szolgálni itt a nyilvánosság előtt a színház vezetőségének a jövőt illetően, s hisszük hogy e tekintetben a színház törzsközönségének óhajait tolmácsoljuk.

A nyári idény művészi eredményeivel nem foglalkozunk, ez a kérdés más lapra tartozik. Hogy azonban a jövő idényre nézve megtehesük megjegyzéseinket, szükséges, hogy az előző téli évad eredményeivel foglalkozzunk.

A színház és a színház vezetősége iránt táplált legteljesebb jóakarattal melletti is meg kell állapítanunk azon sajnálatra méltó körülményt, hogy az utolsó téli szezon sok tekintetben nem felelt meg a kívánalmaknak.

Készséggel elismerjük az operai előadások kitünő és magas színvonalon álló voltát, de ezzel be is fejeztük mindazt, a mit az utolsó téli idényről dicséretet elmondhattunk.

Nem szándékunk rekriminálni, s nem akarunk most utólag bünbakot keresni az

elmúlt idény színházi mizeriáiért, de lehetetlen elzárkózni azon körülmény elől, hogy az aradi színház elmúlt téli produkciója nem felelt meg a jogos kívánalmaknak. Az előadások egyesek kivételével messze mögötte maradtak a középszerűségnek, a műsort sok selejtes dolog dominálta, s az egész testület mozgását bizonyos lomhaság, nem törődömség jellemezte, mely nem vitt a színpadra művészetet, hanem csak mesterséget, az előadások nélkülöztek azt a bizonyos szikrát, a mely gyújt és lelkesít s így elkövetkezett lassanként a közönség körében egy bizonyos apáthia, bizonyos közöny a színház iránt, mely apáthia, akár hogy magyarázva is a dolgot, a színpadról indult ki, s ragadt át a közönségre.

Nem keressük e sajnálatos körülmények okát. Ma már nem is érdekelnek azok s ha mégis reámutatunk azokra, tesszük azért, hogy kifejtsük azt, hogy milyenek nem óhajtuk a jövő téli szinidényt.

Tudjuk, hogy mily nehézségekkel küzd a magyar színészet. De tudjuk azt is, hogy az a szintársulat, mely holnap este átveszi a szót színházunkban, igen sok jeles erőt foglal magában. Az első, a mit színházunk vezetőségének figyelmébe ajánlunk, az erők helyes kihasználása. Minden színészt oda állítani, a hova tehetsége utalja, a műsort nem máról-holnapra, terv

TÁRCZA.

Olgica násza.

(Az orosz népeletről.)

— Még jó darabon nyulik el az ut Vilnáig. Kifogy egy csöppig a wutkink és nem tudom, hol lelünk itt csajnáját * — szolt Iván, fázósan göngyölgetve magát a vastag daróc pokróczok közé.

— Sohse féljen, gazduram, ott leszünk mi nemsokára! — felelt Jaropolk, egy tagbaszakadt erős testalkatu férfi, az Iván kocsisa. Azzal közécsapott a két tüzes paripának, mire azok még vadabbul, szólnél sebesebben szelték a sikló szánnal azt a járatlan, sima, uttalan hómezőt, amelynek végtelenségén nem látszott egyéb hónál.

Iván csendesen ült a szán farában. Mellette, körülötte töltött fegyverek heverték, készen rablók vagy farkas támadásra. Ritka szemöldökei alól folyton fel-felpislantott kicsiny, fűrészszemével. Ez jelezte, hogy már türelmetlenkedni kezd.

— Gyorsabban, Jaropolk, — nógatta — mert késő lesz. Az a gaz Ogareff még megesküszik Olgiczával, pedig annak nem szabad megtörténnie, nem szabad, érted? ... Nesze, hajtj föl csak egy kicsit ebből.

És felé nyujtott egy teli üveg kwaszt.**

Majd a felét szitta ki belőle Jaropolk egy szuszra. Ez volt a válasza. És most megint a

* Csajnája = pálinkamérő hely.

** Kwaszt = kedves orosz ital.

lovak közé csapott. Magasra szökcent fel körülöttük a lovak patáitól felugrott hó, aztán, akár csak az égből esett volna, sűrűn potyogott alá. Mert később elállott lassan a hóhullás. Nyomasztó csend volt, csak a szán siklása, amint hasította a hómezőt, okozott valami kis zajt. Még a lovak prüszkölése is zavarta a csendet. Ámde nem zavarta mindez Ivánt, hogy kocsisának a kellő utbaigazítást megadja:

— Amint odaérünk, — szolt — azonnal abrakoltatsz. Azután felpántlikázod a lovakat. Érted? Aztán tovább hajtasz a lakodalmas-ház háta mögé. Ott bevárod, amíg érted küldök. Bejössz és letelepszel ott, ahová visznek. Közlemben léssz, tehát folyton figyelhetsz. Amikor majd feléd intek és elhagyom helyemet, te is felkelsz, kimégy és egyenesen az ajtó melletti benyilóba fordulsz. Ott találsz egy leányt. Azt, akit én szeretek. Az lesz ott a menyasszony. Érted? De neki nem szabad Ogareff nejévé lennie, érted, nem szabad! ... Jól vigyázz! Hiszen ismered a járást, elég soká szolgáltál Vilnában, meg aztán majd minden asszonyt te vittél ott esküvőre ...

— Ertem! — volt a válasz.

— Kivezeted. Akkorára én is ott leszek. Azután felülteted a szánkóra ... A többi munka rám vár. Te magad igyekezz mielőbb szabadulni. Lóra kaphatsz; már t. i. olyanra, amilyen kerül. Ne válogass! Egy pár puskalövet ne sajnálj, ha észrevesznek; főképp ha Ogareffnek szólhat valamelyik. No most elég! Messze vagyunk még?

— Nemsokára ott leszünk, — szolt a kocsis.

— No csak előre!

Vilna falucska két földszintes házsor közt elfutó egyetlen utcájában nagy volt a vigaság, Olgicza, a falu legszebb leánya esküvőre készült Ogareffal. Olgiczák szegényes parasztháza körülbelül az utcásor közepén állott. Kicsiny volt a falu, de minden ridegsége mellett barátságos: a sok zemlyánka* fel volt diszítve szép fekete, narancs, meg fehér szinrel. Ez az ország színe. Különösen az Olgiczáké. A ház belsejében, egy sarokban van a ház védőszentjének a képe, mely előtt mécses éget az áhitatos gazdasszony, Olgicza törődött öreg anyja. Benn a szobában hatalmas kemence áll, mellette az ágy, körülötte a falon egy csemó földiszított szentkép. Ott van a czár képe is. Mindenki, amint belép, előbb a szentképek előtt hajtja meg magát és csak azután üdvözli a háziakat és később, külön a menyasszonyt. Különösen sok a fiatal legény. Ott van közöttük Ogareff is, a vőlegény, egy ritka szakálu, zengzetes hangú, szép fiatal legény, széles homloka és szép kerek álla kellemes benyomásu.

Szegény, paraszti lakoma; fekete kenyér, savanyu káposzta, halak, savanyu kel-leves, egy kis pohánkarétes kerülnek az asztalra. Persze elmaradhatatlan a pálinka, a sok erős ital, rumos tea. Mindkettőből jócskán fogy.

Megjött már Iván is, majd később megjelenik Jaropolk, úgy ahogy megbeszéltek. Ogareff elvegyül pajtásaival a mulatozók közt és

* Zemlyánka = vályogház.

nélkül kell csinálni, hanem a rendelkezésre álló erőkhöz alkalmazni, ez a szinzigazgatás egyik leghatározottabb erőssége. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy országos hírre vergődött ujdonságok egyik vagy másik okból ne adassanak, hanem azt, hogy a reprisek kiválasztásánál tekintet legyen arra, hogy azokban az egyes színészek művészi kvalitásai minél jobban érvényesüljenek, a társulat esetleges gyöngéi lepleztesse, s főleg, hogy az összehasonlítások kerültesse.

Az erők helyes kihasználásával szorosan összefügg annak szükségessége, hogy a szintársulatban egy bizonyos nemesebb értelemben vett *művészi közszellem* fejlessék ki. Ez alatt azt értjük, hogy minden egyes szintársulati tagban legyen meg az ambíció a tőle telhető legjobbat kifejténi. Ne a szerepekért való versengésben, ne az egymás közötti torzsalkodásban nyilatkozzék meg ez az ambíció, hanem abban, hogy minden egyes szintársulati tag tudja azt, hogy ahova a vezetés állítja, képességei szerint a legjobbat produkálja, s legyen áthatva azon tudattól, hogy az ő pályáján, ha kenyérkereső pályá is, művészet ügyét kell szolgálja. E tekintetben tapintattal párosult eréllyel a művezetés gyönyörű eredményeket érhet el, mert anyag, melylyel szép eredményeket produkálni lehet, szintársulatunknál van elég.

Ezzel a kérdéssel szorosan összefügg a *színházi fejelem* kérdése is, mely ugyan tisztán a színház legbelsőbb magánügye, de melynek erős hiánya annyira érezhető volt a tavalyi téli idény utolsó szakának nem egy előadásán, hogy a közönség kénytelen kellelten tudomást szerzett róla. Volt rá eset, hogy a közönség a meghirdetett előadásra össze volt már gyűlve, s a színpadon kétséges volt még vajon egyáltalán lehet-e előadást tartani. Az ilyen anarchiának nem szabad bekövetkeznie, mert annak elsősorban a közön-

ség, de végső couse-quentiáként mégis csak a direkció issza meg a levét.

Nagyon fontos, talán legfontosabb kérdés a *műsor készítésnek* kérdése. Ehhez rendkívüli tudás, tapasztalat és finom érzék kívántatik meg. E tekintetben is sokat vétkeztek a tavalyi idény alatt. Hogy valamelyik darab valamely fővárosi színházban, vagy szinkörben előadatott, annak nem okvetlen következménye az, hogy illető darab a vidéken is előadandó vagy előadható. A fővárosban, a hol sok a színház, s nagy a lakosság száma, mindenféle produkció elkél s megleli a közönségét, de nálunk, a *hol csak egy a színházi közönség, ezzel a publikummal számot kell vetni.* Nem direkt a pikáns daraboknak akarunk hadat izenni, mert a pikantéria is elkél helylye-lközzel, ha szellemes, hanem a trágár, szellemtelen és értéktelen dolgoknak, melyekben tavaly annyi részünk volt. Ezen műsorcsinálási irány maga után vont azután a *középfajú drámának* teljes elhanyagolását, pedig tapasztalati tény, hogy az ezen gyűjtőnév alá foglalt műfajok Aradon mindig meg volt a hálás közönségük, ha csak félig-meddig elfogadható előadásokban lettek bemutatva.

Miután a jelenlegi szintársulat tudunkkal erős drámai ensemblevel rendelkezik, a színház vezetése saját érdekében áll el, ha az ez irányú előadásokat reaktiválja. A husvét utáni pótidény néhány előadásának sikere előre is igazolja eme felfogásunkat.

Ezek nagyjából azon szempontok, a melyek érvényesítését jóakarólag ajánljuk az igazgatóság figyelmébe. Úgy vagyunk különben informálva, hogy erős a törekvés a színház vezetésében, hogy a közönség ez iránti jogos panaszai orvosoltassanak.

A művezetés új kezekre van bízva, a zenés darabok betanulására új karmester van szerződötve, mindketten fiatal erők, kikre szép hivatás, de nagy feladat

is várakozik. Fel kell támasztani a közönségben az érdeklődést a színház iránt, a társulat jeles erőt pedig munkára, nehez munkára kell vezetni.

Igaz, hogy az idők mostohasága, a gazdasági válság, mely minden egyes körre ránehezedik, a színházakat is sújtja, de ép e nehéz időben kell odahatni, hogy a közönségnek a színház iránti érdeklődése ébren tartassék, s hogy az az üdvös kölcsönhatás, mely a színpad és a nézőtér között éveken át fennállott, újra visszaállítsák.

Hisszük, hogy az igazgatóság meg fogja szivelni a mondottakat, s azon lesz, hogy visszahódítsa régi közönségét, mely a színházért lelkesedett, lelkesedésével impulzust is adott a színésznek művészi alkotásra.

Ha ez így lesz és hisszük, hogy így lesz, úgy ismét vissza fogja nyerni a színház a régi lelkes közönségét, melynek lelkesedése képezte mindenkor az egyedüli szubvenzióját az aradi színháznak. S ha ily irányú lesz a színház vezetése, a bérlő-közönségben is meg lesz az érdeklődés minden egyes előadás iránt, s a bérlő nem fogja tovább adni bérlet helyét s a bérlet helyekkel való üzérkedés meg fog szünni, megszünve vele a színház anyagi érdekeit mélyen sújtó, s az igazgató által annyira panaszt konkurrenzia is.

S ezzel átadjuk a szót a színházi rovatban a hivatásos kritikuskunknak azzal a kívánsággal, vajha az állandósított aradi színészeti első téli szezonja a magyar művészetet minden tekintetben előbbre vinné s abban a közönség is, az igazgató is megtalálná számítását. (\$)

POLITIKAI HIREK.

A trónörökös házassága. Széll Kálmán miniszterelnök az országgyűlés egybeülését követő napok egyikén, esetleg már október 8-án előterjesztést fog tenni a képviselőháznak *Ferencz Ferdinánd*

Iván örökös unszolására nem tud ellenállni a pokoli italoknak. Lerészegednek.

— Kész-e már Olgicza? — szól Ogareff pityókosan. — Gyerünk az esküvőre.

— Tüstént meglesz, — szól Iván, akit szintén meghívtak, mert jó barátja volt az Olgicza boldogult, szántóvető apjának. Azelőtt itt lakott a faluban, jómódu gazda volt, most is az; szerette epedőn Olgiczát, de az hallani sem akar felőle. Aztán épp azért itt hagyta a falut és elment Grodnóra. De most, hogy még egyszer, talán utoljára megláthassa, hát mégis eljött . . .

— Kész-e már Olgicza? — kérdezte újra Ogareff.

— Ne siess, lurkó! Elég gyönyörűség lesz még benne ugys!

Iván most intett Jaropolknak. Alig vették ezt észre. Csak miattak, ittak egyre és daloltak sok szép dalt, főképp az „Ukraina visszhangját.”*

Most Jaropolk kilépett az udvarra, majd pedig az Olgicza benyilójába fordult. Ott állott Olgicza; szép haja gyönyörűen befonva, rajta a takaros mirtusz koszorúval, hófehér fogsora — amikor kacagott — kilátszott, tündöklött. Az égen előkerült a nap néhány preszkető, nőtelen sugara. Nyilván csak üdvözölni jött a szépséges menyasszonyt, majd eltűnt, visszabujt újra, hogy ne lássa, mi készül.

Az utcán alig volt két lézengő paraszt, mindnyájan benn voltak.

— Gyerünk a szánkóhoz, — szól Jaropolk. És Olgiczával kilépett a kis kapun, hátul. Utánuk az anyja.

* Ukraina visszhangja = kedvelt orosz népdal.

— Bárcsak ne jött volna, — gondolta Jaropolk.

Iván csak itatta a völegényt is, a többit is. Majd a szánál termett. Ott volt Jaropolk is a szép Olgiczával, meg az ősz anyjával, akit most Jaropolk gyorsan elvezetett.

Felültek a szánra. Olgicza a rossz Ivánt fel sem ismerte első tekintetre, csak akkor, — de már későn — amikor a lovak kettőjükkel repültek.

Nyi nem ment oly gyorsan, mint az a kis szánkó. Olgicza szivettépő sikoltozása behallatszott a mulatókhoz, Jaropolk pedig gunyosan felkiáltott:

— Hé Ogareff ébredj! Olgicza vár a szánon. Majd felkapott egy tüzes — persze lopott — paripára s vágatott a szánkó után.

Mint mikor darázsészket bottal megbolygatunk, úgy rebentek széjjel a vendégek, ki lóháton, ki gyalog a rablók nyomába. De egyikük se érheti utol, mind lehull utközben a nagy részegségtől.

Szőrnység hallani az ősz anya jajveszékését.

— Ellopták Olgiczát, segítség! — és nyomban elájult.

A szegény Olgicza pedig ezalatt rimázkodik:

— Eressz el, nem kellesz, százszor inkább a halál.

Most Iván könyörgött. Nézd, ott folyó látszik. Hogy ütődnek egymáshoz tetején a jéglapok! Emitt az én falum. Barátságos, szép ház. Édes, meleg otthon, hü szivem s mindennél hatalmasabb nagy szerelmem. Kérlek, könyörögök, jöjj hozzám asszonyomnak.

— Inkább a pokolba! Téged megátokozlak, hitvány, lelketlen! . . .

Igy küzdtek ketten. A lovak megijedtek a nagy sikoltgatástól. Olgicza még egy nagy erőfeszítéssel félig kiugrott a szánból. Iván utána kapott és a hajánál fogva visszarántotta a szánkóba.

— Hát készülj a halálra! — kiáltott Iván. — De előbb ölelj meg . . . haljunk meg mindketten.

Iván lihegett a felindulástól, szeme szikrázott, teste remegett . . .

A harc rettentő volt. Olgicza eifáradt és a tusakodásban elájult.

Iván forrón ölelte, csókolta. Már-már közel voltak a folyó partjához. Iván Jaropolkot nem vehette észre, de ez őket látta és nyomon követte.

Iván lovai most a folyó partján ágaskodni kezdtek. Ez volt a szerencse. Jaropolk látta a réttentő küzdelem, az elalélt leányt. Gonosz vágya támadt . . . Amint közelebb ért, fegyvert ragadt hirtelen, hogy lelője nyomorult gazdáját — s övé lesz a leány . . . Villogott a szeme, megvillant a fegyver és a golyó talált. . . óh, de nem Ivánt, hanem átfurta Olgicza ártatlan, szunnyadó, halált váró szivét. Könyörület volt ez; könnyebb így a halál, mint a vízbe fullni. Iván megjött, segítségért ordít, ámde későn. A lovak megadták neki a legiszonyabb halált.

Nekirohantak a jégpáncélos víznek. Iván már fuldokolt. Majd eltűnt, majd felbukott és sokáig vergődött, isszonyuan kinlódva, míg végre egy nagy jéglap nekiment és lenyomta végképen a pizskos habokba; utána a lovak is bepuztultak; s a kocsi is alámerült.

Mikorra Jaropolk odaért a vízhez, ott uszott Olgicza megtépett szép nászkoszorúja . . .

Jaropolk letérdelt s csendesesen imádozott . . .

Polgár Géza.

Wittmann József birtokos Elek	410.56
Grosz Márkus kereskedő Ó-Pécska	409.59
Don Illés földész Kurtics	409.35
Dávid Aron kereskedő Nadas	409.16
Vasetz Pál bérlő Radna	408.94
Kaufmann Károly kereskedő Pankota	408.92
Kaufmann Mór kereskedő Gyorok	408.41
Kerpel Albert bérlő Kurtics	407.30
Wittmann József birtokos Elek	406.16
Leipnicker Salamon keresk. M.-Egyház	405.68
Kemény Salamon keresk. Székudvar	405.08
Keller János földész Kisjenő	404.15
Haasz Márk kereskedő Kurtics	403.67
Cs.-Szabó Mihály földész Kis-Pereg	397.18
Bulboka Tódor földész Kurtics	394.52
Niedermeyer Ferencz földész Elek	394.16
Pavlovics Ignác keresk. Pankota	393.48
Barna Lajos kereskedő Pankota	392.60
Vuculeszku József birtokos Seprős	391.10
Tamasdán Petru földész Ó-Pécska	390.92
Kohn László bérlő Zsigmondház	390.—
Karl Márton bérlő Kurtics	388.46
Mezey Béla birtokos Apatelek	388.06
Tamasdán Vasza földész Ó-Pécska	387.86
Róth Jakab kereskedő Ó-Pécska	387.86
Makai Ferencz földész Simonyifalva	385.80
Králitz Gyula ügyvéd Kisjenőn	385.61
Sztán Tódor földész Kerek	385.27
Kaiser Mihály földész Szemlak	382.37
Bokor József földész Simánd	381.58
Szondy Imre lelkész Kis-Pereg	381.34
Hammer Boldizsár földbirtokos Elek	380.65

TÁVIRATOK.

Kréta kormányzása.

Athen, szept. 28. (Saj. tud. távirata.) A Havas-ügynökség jelentése: György görög herceg krétai főbiztos holnap innét elutazik. Hír szerint György herceg legközelebb ki fogja jelenteni, hogy nem fogadhatja el Krétára vonatkozó meghatalmazásának újabb három évre való megújítását és azt fogja ajánlani a hatalmaknak, hogy engedjék a krétaiakat szabadon határozni végleges sorsuk iránt.

A kínai háboru.

London, szeptember 28. (Saját tud. táv.) A Times jelenti Pekingből 21-éről: A legutóbbi expedícióknak az volt a célja, hogy a főváros környékének biztonságát fokozzák és az élelmezést megkönnyítsék. Az orosz követ az özvegy császárnéhoz memorandumot intézett, melyben felszólítja, hogy térjen vissza Pekingbe és biztosítja Oroszország oltalmáról. A jelentés továbbá hangsúlyozza annak szükségét, hogy Paotingfuban kő-kövnön ne maradjon. Az orosz és angol érdekek ellentéte megakadályozza a vasut helyreállításának minden rendszeres kísérletét, a mi egyébként könnyű feladat volna.

New-York, szept. 28. (Saj. tud. táv.) A Newyork-Heraldnek jelentik kínai forrásból, hogy *Kandi* boxervezér Pekingben öngyilkos lett.

Török hírek.

Konstantinápoly, szept. 28. (Saj. tud. táv.) Tegnap este Perában egy nyilván részeg mohamedán, Ahmed Refik effendi, késsel kezében üldözte Lázár Alfrédet, az osztrák-magyar konzulátus dragománját és azt kiáltotta: Halál a gyaurokra! Egy rendőrbiztost, a ki nem tett eleget a dragomán felszólításának, hogy üldözőjét tartóztassa le, fogságba vetettek.

A szerb király megbizta Mijatovics iteni szerb követet, hogy fejezze ki a szultánnak különös köszönetét Nazr basa tábornok legutóbbi belgrádi küldetése alkalmából.

A vegyes bizottság mai ülésén Törökország és Szerbia közt megegyezés jött

létre, a török differenciális tarifának kilencz óra való felfüggesztése iránt, miután Szerbia elfogadta Törökország feltételeit.

Az öngyilkosok temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 28.

Ma délután tették sírba a tegnapi tragédia hőseit, *Monti* Lajos gyógyszerészt és szerelmest, *Váray* Mariskát. Végtelenül szomorú volt ennek a két virágos koporsónak látása ott a feketével bevont halottas szobában.

A temetés délután négy órakor ment végbe a felső temetőből, hol óriási közönség gyülekezett össze, hogy a fiatalon meghaltakat elkísérjék a sírig. A két koporsót a halottas házban állították föl, hová özönével sereglett a közönség. Mindenki tudott valami szépet, valami jót mondani a szerelmesekről, kik halottra vált, fehér arcczal feküdtek az érc-fedél alatt.

A koporsókat számos koszoru borította, a következő felírásokkal:

A legjobb testvérnek — Ilona; A legjobb testvérnek — Mariska; Szeretett Lajosunknak — Iványi család; Tisztelete jeléül — Berta és Józsi; A derék munkatársnak — Rozsnyay Kálmán, Rozsnyay József. Ezek voltak a *Monti* Lajos koszorui, a leány koporsóján pedig ott feküdt a szintársulat koszoruja e felirással: Szívöl gyászolnak a pályatársak, ezenkívül sok felírás nélküli, élő virágos bohém-koszoru.

A szintársulat tagjai és a gyógyszerészek teljes számmal ott voltak a temetőben, hol főképen az asszonyok, leányok jelentek meg a romantika iránt fogékony, elszomorodott szívűkkel.

Először a fiut temették. *Berényi* Gerő minorita ex-provincziális végezte a gyászszertartást, mely után a nyitott sírig kísérte a sokadalom a gyázhintót. A sírlál *Kaiser* Vilmos gyógyszerész vett bucsut a halottól a következő megható beszédben:

Szeretett kartársam és barátom!

Eljöttünk utolsó istenhozzádot mondani neked, ide vezetett bennünket a kegyelet és azok az érzelmek, melyek tested öltöttek bennünk akkor, midőn halálotnak hírt vettük. Nekem jutott a szomorú feladat, hogy e közös érzelmet, kartársaid és barátaid érzelmeit tolmácsoljam.

Előttünk vagy, mint egy a vihar által letrört ág, melyet lombhajtása közben szakított le a szélvész. Igen, téged is kiragadt közülünk az átkos végzet, kettészakitva egy szorgalmas, törekvő, fáradságot nem ismerő, reményteljes ember-életet.

Hivatásod volt segíteni a szenvedő emberisegen, s hivatásodat odaadón teljesítve, sikerült is sokaknak szerezni könnyebbülést, csak a magad fájdalmadra nem találtál enyhét, csak önebedre nem leltél gyógyító irt; és a halálban vélted feltalálni azt, mit e földön el nem érhetél.

De vajon ki merne téged ezért elítélni, hisz mindannyian állunk küzdelmek előtt. S bennünket is csak egy isteni végzet mentett meg e rettenetes lépéstől, de tenálad talán épp ez isteni végzet mutatta meg ez utat, vezetve e tette, mely által menekülve az élet küzdelmei elől, magad s szerelmesed nyugalomát találtad fel.

S ha van enyhülés fájdalomunkra, úgy megszerzi azt az a tudat, hogy halálotokkal teljesült azon vágyatok, melynek valóságát földi hatalmak meggátolni akarták. S most, midőn nyugalmadért fohászokva átadjuk testedet a mulandóságnak, teszük azt azzal a tudattal, hogy bár tested az enyészete, emléked közöttünk örökké fenmarad. Isten veled *Monti* Lajos. Isten veled!

Után következett a leány temetése. A sírnál, melyet a szerelmes fiu nyughelye mel-

lett ástak, *Palágyi* Lajos, az aradi szintársulat tagja beszélt. Szavait elfojtotta a zokogás, melynek visszhangjaként a gyászoló tömeg hangos sirása hangzott fel. Őszinte, igaz gyász volt az, mely ott a kettős sír környékén mindenkit elfogott.

A beszéd végeztével felhangzott a *Mért oly borús* . . . kezdetű gyászdal, melyet a szintársulat férfikara énekelt. Ezután behantolták a két sírt, a fiatal szerelmesek halottas ágyát.

A két virágos ravatal, az asszonyok és leányok százainak szemében csillogó köny, a halottasház világos kék drapériája, az énekek gyászos hangja: ez volt a szomorú tragédia legutolsó fejezete.

Az érhetetlen öngyilkosságok okát ma is sokan találgatták, de hiába, mert azt csak a két halott tudná megmondani. A vizsgálat csupán azt derithette ki, hogy előbb megmérgezték magukat, azután lőtte agyon a fiu kedvesét, majd önmagát.

A mérget tartalmazó morfiomos dobozok a rendőrségnél vannak. A gyógyszerzetokon a következő felírás jelenti a mérge vegyi összetételét:

$C_{17} H_{19} O_3 N_1 HCl 3H_2 O; -0.40.$

A tokok közül kettőt kiürítettek, míg egy harmadikban még benn van a morfiom.

A lőfegyver, melynek golyója a leányt szívében, a fiatal embert pedig halántékán találta, 7 milliméteres buldog-revolver.

Szerelmi drámák.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Arad, szeptember 28.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A helyi lapokból olvasom, hogy két fiatal teremtés tegnap öngyilkosságot követett el, s megrendítő módon vetette el magától fiatal életét.

Az egyre szaporodó öngyilkosságok és szerelmi drámák szinte elfásítják a szemlélő lelkét az ilyen eseményekkel szemben, s a mai társadalmat jellemző idegesség e symptomáinál megállunk egy perczre, s azután közönyösen forgatjuk tovább a lapot további sensatiót keresve benne.

Pedig hát érdemes az esettel kissé foglalkoznunk. Két fiatal teremtés, kiknek mindegyikére talán hivatás várokozott élet-pályáján, tervszerűen „előre megfontolva” bizonyos szinszerűséggel oltja ki életét. Miért? Komoly okból? Nem. Egy kis boru, egy kis felhő mutatkozik életök egén, s már kéznél van az ultima ratió, az öl mérge, az életet kioltó füstölgő revolver.

Nem a kétségbeesés, nem a nyomor adja a szerencsétlenek kezébe a gyilkoló eszközt, hanem a kitartás hiánya, a visszarettenés az élet küzdelmei elől, és az a tudat, hogy cselekedetök sensatió számba megy, és a gyöngédebb lelkek részvétét, sajnálkozását fogja eldőldezni, s ők magukat a szerelem mártirjaiként fogja a társadalom megsiratni.

Talán kegyetlen az utóbbi feltevés, talán gyöngédtelen is, midőn nem egy érző lélek könnyes szemekkel olvassa, a gyászos sensatió szívéhez szóló referádáját, de mégis ez az a pont a melynél egy pillanatra immorálni akarunk, s ez a felfogás az, melyért e sorokat Önhöz tek. Szerkesztő ur intézem.

Ma reggel kezembe akadt becses lapja, s abban hasábokra terjedő tudósítást találalak e szomorú megható eseményről, s

tárczát mely a dráma hősnőjével foglalkozik.

A riporter teljes igyekezetét viszi tűzbe, hogy az eset minden részletét kiszinezze, a tárczairó poeticus hurokat penget, a szív és kedélybe markol bele leírásával. Egy szóval szívhez szólóan van az eset tárgyalva, a lap munkatársainak becsületére válik a gondosság és részletesség melylyel a riport össze van állítva.

Es mégis, mélyrehatóbban foglalkozva dologgal, határozottan el kell itélnem azt a buzgalmat és azt az irányt, mely a tudósításokon végigvonul, mely az ilyen öngyilkosságokat mintegy a mártíromság dicskoszorujával fonja körül.

Nem hiába mondják a mai kort az idegesség korszakának. Joggal mondják annak. A mai módja az életnek, annak lázas gyorsasága rontja-bontja az idegeket. — Teli a világ az ideges emberiséggel. Ez az idegesség száz alakulata szentibilissé, szentimentálissá teszi a kedélyt.

Kétségtelennek tartom, hogy nem egy szentimentális olvasója vagy olvasónője e lapnak bizonyos extasissal olvassa a szép referadát, s nem egy beteges kedély szinte irigykedve gondol arra a nagy részvételre, arra a glóriára, mely az esetnek igazán sajnálatméltó hőseit most környékezi.

Pedig hát bármily szigorú is a szó, úgy áll a dolog, hogy kétségbeejtő és nem eléggé elítélhető azon könnyelműség, melylyel e két fiatal életrevaló teremtés az életet magától eldobta.

Igaz, hogy van elmélet, mely szerint az ember ura saját erejének, s korlátlanul rendelkezik fölötte, de mégis szigorúan bonczoló elmével vizsgálva a jelen gyászos esetet, azt minden erkölcs és minden morállal ellentétben állónak kell itélnünk. Egy beteg kor gyermekeinek beteges cselekedete az, melyet talán mégis csak kár a misticismus és szentimentalizmus büvös atmosphaerájával körülvenni, mert mindig vannak gyöngye lelkek, kiket ép ez az elbánás hasonló tettekre buzdít.

Talán érdemes volna az ilyen sajnos egyre ismétlődő eseteket ilyen szempontból is megfigyelés alá venni, s akkor talán a szép riportnak társadalmilag is lehetne haszna ilyen gyászos esetek alkalmából.

Fogadja a tek. Szerkesztő ur stb.

Argus.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Hamlet, tragédia. (Páratlan bérlet.)
 Vasárnap: Délután: Baba, operette. Este: Viola, népszínmű. (Páros bérlet.)
 Hétfé: Egér, vígjáték. (Páratlan bérlet.)
 Kedd: A cifra nyomoruság, színmű. (Páros bérlet.)
 Szerda: Kuruczifurfang, népszínmű. (Páratlan bérlet.)
 Csütörtök: Kis szőkevény, operette. (Páros bérlet.)
 Péntek: Kis szőkevény, operette. (Páratlan bérlet.)
 Szombat: Aranylakodalom, színmű. (Páros bérlet.)

* A baba vasárnap délutáni előadására a jegyek szombat reggeltől fogva válthatók a rendes félhelyárakon.

* A tanulók kedvezményes jegyei. *Lesekay* igazgató a tanuló ifjúságnak az idén is megadja a II. emeleten a kedvezményes áru helyeket. E jegyek megváltására jogosító igazolványokat az iskolákban egy-egy megbízott tanuló fogja kiszolgáltatni, melyeket aztán *Gonda* László pénztárosnál kell bemutatni.

* A bérlet az utóbbi napokban erősen megnövekedett. Már csak páros bérletre kaphatók páholyok az első emeleten.

* A kolozsvári Nemzeti Színház sorsa. A kolozsvári „Újság”-ban olvassuk a következő érdekes hírt: Még mindig nincsen eldöntve, hogy jövőre kié lesz a kolozsvári színház. Mint most értesülünk, a színházbérletet *Megyeri Dezső*, a Népszínház főrendezője kapja meg. Az újbérlet tartama 10 év és így *Megyeri* szerződése már az új színházra is szól. Bár ezt a hírt mindig jól értesült forrásból kapjuk, mégis fentartással közöljük. Más forrásból arról értesülünk, hogy a kolozsvári Nemzeti Színházra *Megyerin* kívül *Ditrői Mór* a Vigaszínház igazgatója és *Thury Zoltán* a jeles fővárosi író is pályázni fognak.

* **Áldozat.** Nagy és igaz szerelemről szólnak azok a lapok, amelyek *Drollinónak*, a szegény lovászyereknek szomorúságos szerelmi történetét beszél el. A regénynek, melyben *Drollinó* a hős „Áldozat” a címe. Demini írta s jó fordításban most jelent meg a Legjobb könyvek című regénytárban. Ez az egy kötetes regény ama olasz művek közül való, amelyek minden művelt nemzet nyelvén megjelennek, hogy az újabb olasz szépliteratúrának híveket szerezzenek. Az író a maga igaz mivoltában festi az olasz viszonyokat s pompásan megrajzolja azt a szenvedélyes, katasztrófába rohanó szerelmet, amelynek hazája Olaszország. Szerelmes szíveknek kedves, bár szomorú ez a történet. A szerelem dicsérete, a szerelem magasztalása foglaltatik benne, poetikusan előadva *Demininek* ez a munkája teljesen érdemes volt arra, hogy a válogatott regényeket nyújtó legjobb könyvek kötetei között helyet foglaljon. A kötet ára egy korona s ez azért úgy a *Légrády* testvérek könyvkiadóhivatalában (Váci körút 78), mint minden könyvkereskedésben megkapható.

Az intendáns rendjele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 28.

Most, hogy a rendjeleső elállott, sok érdekes, pikáns részlet derült ki a rendjelosztásról.

Hogy kik kapjanak rendjelet, azt a perzsa miniszterrel egy szűkebb körű bizottság állapította meg. A kitüntetésre ajánlottak között volt természetesen *Keglevich István* gróf is, az opera intendánsa.

A perzsa miniszter a nap- és oroszánrend II. osztályát szánta neki, mire a magyar miniszteri tisztviselő kijelentette, hogy az intendáns valóságos belső titkos tanácsos lévén, őt első rangú rendjel illeti meg.

A perzsa főúr ezt sehogysem akarta megérteni.

— Titkos tanácsos, nem titkos tanácsos, az mindegy — mondogatta — szép komédiákat rendezett a színházban, azért kapja a II. osztályú kitüntetést, otthon Teheránban még az V-ödrangut sem adnák neki.

— De uram, ő főrendiházi tag, nagy ur!
 — Elhiszem, még sem tehetek másként.
 A miniszteri tisztviselő megvakarta a fejét s beszankodva mormogta:

— Ebből baj lesz!
 Hát baj nem lett belőle, csak épen *Keglevich nem fogadta el a rendjelet!*

Ezért maradt ki *Keglevich* gróf a kitüntetettek névsorából.

Különbén a perzsa császár a lapokban elősoroltakon kívül másoknak is juttatott kisebb rendjeleket. Hozzáértők becslése szerint e rendjelek tuczatja 12 forint.

A rendjeleket osztó miniszter felhívott egy detektívet, a ki rendkívüli szolgálatot tett.

A miniszter előtt két rendjeltok feküdt. Az egyik fekete bőrből, a másik gyönyörű kék plüchből való volt. Kezébe vette a fekete tokot.

— Ön kitüntette magát. A sah in sah, leg-

hatalmasabb uram megjutalmazni akarja önt. *Ha tetszik uram, ime ez az öné.*

A detektív ravaszul hunyorgott.

— Szabadna talán a másikat?

A miniszter hirtelen eldugta a fekete tokot és átadta a detektívnek a plüsché tokot.

— A hogy tetszik!

Kint felbontja a dobozt s akkor látja, hogy egy értéktelen szalag van benne. Ekkor *világosították fel*, hogy milyen együgyű volt és hogy mily ravaszul tuljárt az eszén a perzsa, mert a másik egyszerű tokban értékes arany ékszer volt, a melyet emlékül adnak. A dolgon változtatni azonban már nem lehetett.

Azt mondják, hogy a detektív azóta szidja a perzsiákat, mint a bokrot.

Vizbe fult prépost.

(Halálos fürdés a palicsi tóban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, szeptember 28.

Egy előkelő egyházi méltóságot viselő s a közélet terén is szerepet játszó férfiú haláláról veszünk hírt. *Mamuzits Máttyás* szabadkai prépost-plébános halt meg, még pedig, ami az esetet tragikusabbá teszi, véletlen szerencsétlenség következtében.

A prépost a mai szép, napos időben a palicsi fürdő tavában fürdött. Vele együtt volt *Piller* dr. ügyvéd, *Bartha* dr. orvos és *Venczel* halászati főfelügyelő. A prépost, kin a legcsekélyebb rosszullet jelét sem vették észre társai, a tó közepén szelte a vizet, míg a többiek tőle nem messzire fürdöttek.

Egyszerre az egyik fürdő ur elkiáltotta magát:

— Hová lett a főtisztelendő ur?

Körül néztek s a prépostot, ki még az előbbi pillanatban ott volt a közelükben, *nem látták sehol.* Azt hitték, hogy talán a víz alá bukott, de csakhamar rémülten tapasztalták, hogy nem tűnik elő. Segítségért kiabálva, siettek arra a helyre, hol az öreg papot legutoljára látták, de hiába, *nyoma veszett a tóban.*

Telefonon értesítették az esetről a szabadkai rendőrséget, honnan több közeget küldtek ki Palicsra. A rendőrök halászok segítségével kutattak a prépost után, hogy legalább holttestét kerítsék elő. Egész estig keresték, de nem akadtak nyomára.

Manuzits prépost régi szívbajban szenvedett s valószínűnek látszik, hogy a tó közepén szívgörcs fogta el s e miatt merült oly hirtelen minden segélykiáltás nélkül a víz alá.

A szerencsétlenség hírére a villamos vasúton százával tódult Szabadkáról a közönség Palicsra s a tó partját körülállva megdöbbenve nézték a vizetkutató halászok munkáját, mely eddig sikertelen maradt.

Az öreg prépostot általánosan tisztelték Szabadkán, hol a közügyekben vezetőszerpelt vett.

HIREK.

— Október hatodika. Az aradi gyásznap évfordulóját a budapesti egyetemi ifjuság az idén is kegyelettel üli meg. Az emlékezetes reggel gyászmise lesz a ferenciek templomában, délelőtt gyászünepe rendeznek a Vigadó nagytermében. Délután az ifjuság az egyetemi Kör zászlaja alatt kivonul a kerepesi-úti temetőbe, ahol beszéd kíséretében koszorút tesznek gróf *Batthyány* Lajos mauzoleumára. Az ifjuság ezenkívül küldöttségileg képviselteti magát Aradon, is, ahol megkoszorúzzák a vértanúk emlékszoabrát és a kivégzés helyén emelkedő emlékoszlopot.

— **A király Görzben.** Görzben távirják: A város díszítését már jóformán befejezték. *Goes* gróf helytartó délelőtt ideérkezik, hogy személyesen togye meg az utolsó előkészületeket ő felsége itt tartózkodása alkalmára. Este a helytartó ismét elhagyja a várost, hogy a határig elébe menjen ő felségének. *Calice* báró nagykövet ma ideérkezett.

Fiumében ma letartóztattak egy *Aman* Augustó nevű anconai borbélylegényt, ki több olasz anarchistaival összeköttetésben állott. A rendőrség az összes hajókat átvizsgálja, mert hire jár, hogy számos olasz anarchista készül *Görzbe*.

— **Uj orvosok a kórházban.** Az *aradmegyei* közkórházban megüresedett orvosi helyek betöltése ügyében, mint értesülünk, a főispán már határozott. *Posgay* István dr., *Tabakovits* János dr. és *Bund* Arpád dr. orvosokat nevezi ki, illetve lépteti elő a főispán.

— **Változás a honvédezed parancsnokságában.** A m. kir. lugosi 8-ik honvédegedezred, melynek harmadik zászlóalja tudvalevőleg *Aradon* állomásozik, új parancsnokot kapott. A honvédség rendeleti lapja közli, hogy a király *Rutich* József ezredesnek, mint rokkantnak, nyugállományba helyezését a 3. osztályú vaskoronarend adományozásával elrendelte s a 8-ik honvédegedezred új parancsnokává nagy-soly mosi *Koncz* Frigyes nagyszabeni 23-ik honvédegedezredbeli alezredest nevezte ki.

— **Uj takarékpénztári igazgató.** Az *Aradmegyei Takarékpénztár* igazgatóságában tudvalevőleg egy hely *Neuman* Ede halálával üresedésbe jött. A pénztár délelőtt választmányi ülést tart, melynek főtárgyát az új igazgató megválasztása fogja képezni. Értesülésünk szerint erre a helyre *Neuman* Samu, a *Neuman* Testvérek cég beltagja van kijelölve.

— **Szent Mihály napja.** Egy órával hamarabb köszöntött be ma az este. Nem mintha valami exlexes állapot állott volna be abban a kormányban, mely az esti sötétség naponkinti kirendelésével foglalkozik. Ugy történt a dolog, hogy az est hivatalos beálltát jelentő harangzó egy órával előbb, rezgett végig a városban, *Szent Mihály* napja lévén, mikor 7 órakor harangoznak. Így tart ez a másik nevezetes napig, a tavaszi *Szent Györgyig*, mely idő alatt a kapukat 9 órakor zárják. Ez a rendes polgári embereket illeti, kik, ezután a kapupénzre való tekintettel, hamarabb térnek otthonukba. A szóban levő dolog másik aktusa a kapunyitás már a harangokra tartozik: mától kezdve csak 6 órakor nyitják a kapukat s ezt az időt, ugyancsak a kapupénzre való tekintettel, nehezebb kivárni. Ezekből is kitetszik, hogy a pénz mozgatja a világot, ha mindjárt csupán kapupénz alakjában is.

— **A sah budapesti tartózkodásához az érdekes és pikáns események egész láncolata fűződik utólag.** Lapunk más helyén *Keglevich* intendáns rendjel-afférjáról van szó, mely teljesen analog *Halmos* budapesti polgármester esetével. Ez utóbbiról a jelenti ma budapesti tudósítónk, hogy a „Magyar Távirati Iroda” értesülése szerint már tegnap reggel intézkedés történt arra nézve, hogy a *Halmos* János polgármesternek perzsa Nap- és Oroszlán-rendjele dolgában történt tévedés helyreigazittassék. A miniszteriumok és különösen a miniszterelnökség tisztikarát nagyon kinosan érintette — írja továbbá a nevezett könyvatos — hogy *Polónyi* Géza fővárosi bizottsági tag a polgármesteren esett sérelmet az által vélte jóvá tehetni, hogy nemcsak az egész tisztikart általánosságban, hanem névleg annak egyes tagjait, különösen pedig nesztorát, *Huszár* Adolf királyi tanácsost is meghurcolta. Ez a támadás annál indokolatlanabb, mert *Huszár* Adolf, a ki már huszenöt évvel ezelőtt lett a királyi tanácsosi czimmal kitüntetve, azonkívül a fővárosi törvényhatóság

bizottságnak is régi tagja, formailag még nagyobb kitüntetésre tarthatott igényt, mint a milyen neki jutott. Negyven éven át kifejtett hazafias működése és rendkívüli szolgálata pedig a köztiszteltnek sokkal magasabb polczára helyezi őt, semhogy az ilyen minden irányban igazságtalan megtámadás méltó felháborodást ne keltene.

A sah budapesti tartózkodása alatt — az E—s szerint — megingott *Rudnay* főkapitány állása is. *Szell* Kálmán miniszterelnök ugyanis rossz néven vette a főkapitánytól, hogy a sah, ki a párisi merénylet óta valósággal retteg az anarchistáktól, Budápesten két esetben is megközelíthető volt idegen emberek által. Az egyik eset az *Andrássy*-uton történt, ahol valaki kérvényt dobott a sah kocsijába, a másik a Hungária-szálló előcsarnokában, ahol egy muzsikusz szerzeményét személyesen próbálta átadni *Muzaffer* Eddinek. Ebben az ügyben így nyilatkozik a „M. T. I.”, amelyet felhatalmaztak annak a kijelentésére, hogy az a híresztelés, mintha *Rudnay* főkapitány állása megrendült volna, tvkéletesen valótlan. Ellenkezőleg, *Szell* Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter indítatva érezte magát, hogy a rendőrségnek a perzsa sah itt tartózkodása alatt foganatosított intézkedéseiről és a gyakori programváltozás folytán mód felett megnehezített biztonsági szolgáltatnak fáradságtalan teljesítéseért *Rudnay* főkapitányának még külön elismerését in kifejezze.

Hogy pedig az epilógus korrekt befejezése legyen a budapesti perzsa-napoknak: be kell számolnunk azokról a kitüntésekről is, melyek nem derültek ki, csak a mai napon. A sah ugyanis *Farkas* Lajos rendőrtanácsnoknak a nap- és oroszlanrend III. osztályú rendjelét adományozta. IV-ik osztályait kaptak még: *Sajó* Sándor és *Boda* Dezső ker. kapitányok, *Schreiber* Emil dr. és *Szeszler* Hugó rendőrfogalmazók. Aranyéremhez jutottak: *Kassay* Lajos, *Haluska* Lajos, *Aszalay* Antal, *Nemes* Sándor és *Kálmán* Hugó; ezüstéremhez pedig: *Ströbl* Ferencz, *Fekete* Gyula és *Enyedy* László detektívek.

— **Egy huszárhadnagy áttérése.** Csendben, minden feltűnést kerülve, tett hitet tegnap s nagyváradi plébánia templomban egy elegáns huszárhadnagy. *Podmaniczky* Béla báró, akit a király augusztus hó 18-án nevezett ki hadnaggyá a Vilmos német császár nevét viselő 7-es huszárezredben, tette a hitet, amikor is a református vallásról a katolikus vallásra tért át. A huszártisztet *Dencs* tb. kanonok, az olasz-i plébánia lekipásztora részesítette vallási oktatásokban. *Podmaniczky* bárót, akinek svadronja *Aradon*, állomásozik, elkísérték a templomba nagyanyja, báró *Gerliczy* Félixné és nővére *Podmaniczky* Emmi bárónő is. Tanukként *Gyöngyössi* István dr. a des *Echerolles-Kruspér* család mentora és *Stark* Gyula szerepeltek. Reggel 7 órakor csendes misével vette kezdetét a szertartás; a misét *Dencs* kanonok mondta. Az evangelium után elmondta a hitet a huszárhadnagy, aki mise után nagyanyjával és nővérel áldozott is. Az áttérthez rövid, de szép beszédet intézett *Dencs* kanonok, aki hasonló hitbeli buzgalomra serkentette az új hívőt. *Podmaniczky* báró még a tegnap délelőtt folyamán elutazott Debreczenbe.

— **Ós-Budát elárverezték.** A vidámság tanján megperdült a dob. A nyári esték kedves szórakozó helyére, hűvösödő őszszel rideg alku köszöntött s a „tündérvárost” elárverezték. Az ezredéves kiállítás évében, 1896-ban nagy reménységgel fogtak ehhez a nem éppen szilárd morális alapra, de a mulatni vágyó közönségnek annál nagyobb öröme tervezett vállalkozáshoz. *Popper* István és *Goldberger* a jó-

kora összeget azzal a szándékkal adták, hogy szánnak rá még többet is, ha lesz valami anyagi siker. De nem volt. Sőt ellenkezőleg. Annyira, hogy mindjárt az első szezonban kedvüket szegte az eredménytelenség s minden jogukat *Dreher* Antalra, meg a *Ganz és társa* czégre ruházva, visszavonultak. A következő esztendőben 1897-ben az új tulajdonosok is meggyőődtek róla, hogy itt csak veszteséget hoz Ós-Buda és szintén sietve menekültek. Az egész vállalat az ügyvezető igazgatóság kezében maradt. A direktorok persze, tőke és anyagi támogatás híján kénytelenek voltak a mulatóhely minden jövedelmi forrását nagy kamattal mellett bérbeadni s ilyenformán végkép eladósodva tengődött a vállalat mostanáig. Aztán jött a csőd. Gondolták, hogy majd csak rendbehozzák valahogy. Vagy háromszáz árverést tüztek már ki Ós-Buda ellen s bizony nem igen hitték, hogy ilyen közel a vég. Nem számítottak rá, hogy csakugyan megperdül már a dob. Tegnapelőtt, huszenötödikén csakugyan megtörtént. S egy kicsit furcsán ment végbe. *Megvették Ós-Budát mindenestül 5450 forintért*, bár csupán az épületek anyaga, berendezése, a gépezetek, villamos felszerelések, meg miegymás hivatalosan *huszenhétézer koronára volt becsülve*. Ennyi volt a kikiáltási ár. S ötszáz korona volt rá az első ígélet! És nem vitték többre hatodfélezer forintnál. *Leitner* Henriknek a „*Folies Caprice*” tulajdonosának jutott egész Ós-Buda.

— **Kamarai titkárok értekezlete.** A kereskedelmi és iparkamarai titkárok — mint Budapestről jelentik — ma értekezletet tartottak a kereskedelmi miniszteriumban, melynek tárgyát annak a megbeszélése képezte, hogy miképen sz. rkesztendő az ipari kateszterek, melyeket legközelebb országszerte életbeléptetni akarnak.

— **Földbeomlás a vasuti átjárónál.** A simándi uti felüljáró hid építésénél könnyen nagy balesetet okozható dolog történt ma. Egy két méter magas töltés beomlott éppen abban az időben, mikor ott a munkások dolgoztak. A lezuhanó föld csupán *Bánfi* János munkás érte s azt is szerencsére úgy, hogy kisebb sérülések árán szabadult a veszedelemből. A beomlás úgy származott, hogy a föld nem volt kellőleg alátámasztva.

— **Románia reformál.** A román miniszterelnök — mint *Bukarestből* jelentik — október hó első felében a kamarát rendkívüli ülészakra fogja egybehívni, melyen Románia beléletere vonatkozó fontos törvényjavaslatokat terjeszt a ház elé. Oly reformokról van szó, melyeket *Carp* miniszterelnök már régen előkészített. A miniszterelnök tervei között a legfőbb Romániának annyira sülyedt *hitelképességének* emelése. A másik fontos törvényjavaslat az idegeneknek Romániában való letelepedésére vonatkozik, vonatkozással a zsidó kérdésre. Valószínűnek tartják, hogy a kormány javaslatát a pártok többsége támogatni fogja.

— **Elhárított katasztrófa.** *Fiuméből* telegrafálják, hogy az onnét ma reggel Budapest felé induló gyorsvonat ellen veszedelmes merényletet követtek el a Karst helységnél. *Skrad* és *Delnize* állomások között ismeretlen tettesek a vasuti sinekre nagy vasdarabokat erősitettek, hogy az arra rohanó gyorsvonat a sinekből kiugorjék. A mozdonyvezető, szerencsére, észrevette a fenyegető veszélyt, és az utolsó perczen sikerült megállítania a vonatot, úgy, hogy a mozdony csak csupán két első kereke siklott ki. A mozdonyvezető ébersége óriási katasztrófát hárított el.

— **A párisi szocialista kongresszuson** nem csak a francia képviselők veszekszenek egymás között, hanem a lengyelek is. Külön szektát képeznek ők huszan. Ezek közül három, megbízó levelét nem a lengyel, hanem a német szektának mutatta be. E miatt *Daszinsky* nagyon felháborodott és kijelentette, hogy ez árulás. E fölött azután óriási vita ke-

A legnagyobb vidéki napilap most az

ARADI KÖZLÖNY

Tökéletesen pótol minden fővárosi lapot. Arad-, Csanád-, Békés-, Temes-,
Torontál- és Hunyad-megyékben már

a kora reggeli órákban

== hírül viszi mindazt, amit a budapesti lapokból csak délután olvashat e vidék közönsége. ==

Az ARADI KÖZLÖNY

megjelenik naponta **12-14** oldalon, vasárnap **24** oldalon.

Előfizetők kedvezményei:

Minden előfizető értékes és diszes könyvajándékot kap karácsony napjára.

Minden előfizető ingyen kapja vasárnaponként az „**Ország Világ**“ című képes hetilapot, ha kezelési és postaköltség fejében negyedévenként 75 krt beküld az Aradi Közlöny kiadóhivatalának.

Gyűjtők kedvezményei:

Aki az Aradi Közlönynek 1 negyedéves előfizetőt szerez: ingyen és bérmentve kapja meg **Muray Károly** pompás adomagyűjteményét.

Aki az Aradi Közlönynek 3 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Bartók Lajos** „**Téli Regék**“ című diszművét, melynek bolti ára 30 korona.

Aki az Aradi Közlönynek 5 előfizetőt gyűjt: ingyen és bérmentve kapja meg **Mikszáth Kálmán** „**Jó palóczok**“ című nagyszerű diszmunkáját, melynek bolti ára 50 korona.

Október elsején belépő negyedéves előfizetőknek, ha az előfizetési összeget szeptemberben beküldik: a lap a beküldés napjától októberig ingyen jár.

Beküldött czimekre tiz napig küld mutatványszámokat

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala.

